

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

Onaltıncı Söz

.....

.....
.....

(İtminan-ı nefsimе medâr olacak, zulmeti dağıtacak şu âyetin nurundan dört şuaı göstermekle
kör nefsimе bir basîret vermek için yazılmıştır.)

BİRİNCİ ŞUA: Ey nefс-i nâdan! Diyorsun ki: "Ehadiyet-i Zât-ı İlâhiye ile külliyyet-i ef'âli ve vahdet-i şahsiyyesiyle muinsiz umumiyet-i rububiyyeti ve ferdâniyyeti ile şeriksiz şümûl-ü tasarrufatı ve mekândan mûnezzehiyyetiyle her yerde hâzır bulunması ve nihayetsiz ulviyyetiyle herşeye yakın olması ve birliği ile her işi bizzât elinde tutması; hakaik-i Kur'aniyyedendir. Kur'an ise hakîmdir. Hakîm ise, akıl kabûl etmeyen şeyleri akla tahmil etmez. Akıl ise, zâhirî bir münâfatı görüyor. Aklı teslime sevkedecek bir izah isterim."

Elcevab: Mâdem öyledir, itminan için istersen, biz de Kur'an'ın feyzine istinaden diyoruz: İsm-i Nur, çok müşkilâtımızı halletmiş; inşaallah bunu da halleder. Akla vâzih, kalbe nuranî olacak temsil yolunu ihtiyar ile İmam-ı Rabbânî (R.A.) gibi deriz:

.....

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

Temsil, i'câz-ı Kur'an'ın en parlak bir âyinesi olduğundan, biz dahi bir temsil ile şu sırra bakacağız. Şöyle ki:

Bir tek zât, muhtelif merâya vasıtasıyla külliyyet kesbeder. Cüz'î-yi hakikî iken, umumî şuunata mâlik bir küllî hükmüne geçer. Meselâ: Şems bir cüz'î-yi müşahhas iken, eşya-yı şeffafe vasıtasıyla

sh: » (S: 202)

öyle bir küllî hükmüne geçer ki, rûy-i zemini timsalleriyle, akisleriyle dolduruyor. Hattâ katarat ve parlak zerrat adedince cilveleri bulunuyor. Güneşin harareti ve ziyası ve ziyanın içinde olan yedi renkli elvan-ı seb'ası, herbirisi mukabilindeki eşyaya muhit, âmm ve şâmil oldukları halde; herbir şeffaf şey dahi güneşin timsaliyle beraber harareti, hem ziyayı, hem elvan-ı seb'ayı göz bebeğinde saklıyor. Ve sâfi kalbini ona bir taht yapıyor. Demek Şems, vâhidiyyet haysiyyetiyle ona mukabil umum eşyaya muhit olduğu gibi, ehadiyyet cihetiyle herbir şeyde Güneş çok vasıflarıyla beraber bir nevi cilve-i zâtıyla bulunur. Mâdem temsilden temessül bahsine geçtik. Temessülün çok enva'ından şu mes'eleye medâr olacak üç nev'ine işaret ederiz.

Birincisi: Kesif, maddî şeylerin akisleridir. O akisler hem gayrdır, ayn değil. Hem mevattır, ölüdür. Hüviyet-i suriyesinden başka hiçbir hâsiyete mâlik değil. Meselâ: sen âyineler mahzenine girsen, bir Said binler Said olur. Fakat zîhayat yalnız sensin, ötekiler ölüdürler. Hayat hassaları onlarda yoktur.

İkincisi: Maddî nuranînin akisleridir. Şu akis ayn değil, fakat gayr da değil. Mahiyeti tutmuyor, fakat o nuranînin ekser hasiyetlerine mâliktir. Onun gibi hay sayılıyor. Meselâ: Şems dünyaya girdi. Herbir âyinede aksini gösterdi. O akislerin herbirinde, Güneş'in hassaları hükmünde olan ziya ve ziyadaki elvan-ı seb'a bulunuyor. Eğer faraza Güneş zîşuur olsa idi, harareti ayn-ı kudreti, ziyası ayn-ı ilmi, elvan-ı seb'ası sıfat-ı seb'ası olsa idi; o vakit o tek ve yekta bir güneş, bir anda herbir âyinede bulunur, herbirisini kendine bir arş ve bir çeşit telefon yapabilirdi. Birbirine mâni olmazdı. Herbirimizle âyinemiz vasıtasıyla görüşebilirdi. Biz ondan uzak iken, o

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

bize bizden daha yakın olurdu.

Üçüncüsü: Nurani ruhların aksidir. Şu akis, hem haydır hem ayndır. Fakat âyinelerin kabiliyeti nisbetinde tezahür ettiğinden, o ruhun mahiyet-i nefs-ül emriyesini tamamen tutmuyor. Meselâ: Hazret-i Cebrail Aleyhisselâm, Dıhye Sûretinde huzur-u Nebevîde bulunduğu bir anda, Huzur-u İlahîde haşmetli kanatlarıyla Arş-ı âzam'ın önünde secdeye gider. Hem o anda hesabsız yerlerde bulunur, Evâmir-i İlahiyeyi tebliğ ederdi. Bir iş bir işe mâni olmazdı. İşte şu sırdandır ki; mahiyeti nur ve hüviyeti nuraniye olan Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm, dünyada bütün ümmetinin salâvatlarını birden یشtir ve kıyamette bütün asfiya ile bir anda görüşür. Birbirisine mâni olmaz. Hattâ evliyâdan, ziyade nura-

sh: » (S: 203)

niyyet kesbeden ve adâl denilen bir kısmı, bir anda birçok yerlerde müşahede ediliyormuş. Aynı zât, ayrı ayrı çok işleri görüyormuş. Evet nasıl cismâniyata cam ve su gibi şeyler âyine olur. Öyle de, ruhaniyata dahi hava ve esir ve âlem-i misâlin Bâzı mevcûdâtı âyine hükmünde ve berk ve hayal sūr'atında bir vasıta-i seyr ve seyahat Sûretine geçerler ve o ruhânîler hayal sūr'atıyla o merâya-yı nazîfede, o menâzil-i lâtifede gezerler. Bir anda binler yerlere girerler. Mâdem Güneş gibi âciz ve müsahhar mahlûklar ve ruhânî gibi madde ile mukayyed nim-nuranî masnu'lar, nuraniyet sırrıyla bir yerde iken pekçok yerlerde bulunabilirler. Mukayyed bir cüz'î iken, mutlak bir küllî hükmünü alırlar. Bir anda cüz'î bir ihtiyar ile pek çok işleri yapabilirler.

Acaba, maddeden mücerred ve muallâ; ve tahdid-i kayd ve zulmet-i kesafetten münezze ve müberra ve şu umum envar ve bütün nuraniyyat Onun envar-ı kudsiye-i Esmâsının bir kesif zıllı ve umum vücud ve bütün hayat ve âlem-i ervah ve âlem-i misâl nim-şeffaf bir âyine-i cemâli ve sıfâtı muhîta; ve şuunatı külliye olan bir Zât-ı Akdes'in irade-i külliye ve kudret-i mutlaka ve ilm-i muhitte tecelli-i sıfâtı ve cilve-i ef'âlî içindeki Teveccüh-ü Ehadiyetinden hangi şey saklanabilir... hangi iş ağır gelebilir... hangi şey gizlenebilir... hangi ferd uzak kalabilir... hangi şahsiyet külliyyet kesbetmeden ona yanaşabilir?

Evet nasıl Güneş; kayıdsız nuru, maddesiz aksi vasıtasıyla sana, senin göz bebeğinden daha yakın olduğu halde; sen mukayyed olduğun için ondan gâyet uzaksın. Ona yanaşmak için, çok kayıtlardan tecerrüd etmek, çok merâtib-i külliyeden geçmek lâzım gelir. Âdeta mânen yer kadar büyüyüp, Kamer kadar yükselip, sonra doğrudan doğruya Güneşin mertebe-i asliyesine bir derece yanaşabilir ve perdesiz görüşebilirsin. Öyle de: Celil-i Zülcemâl, Cemil-i ZülKemâl sana gâyet yakındır, sen ondan gâyet uzaksın. Kalbin kuvveti, aklın ulviyeti varsa; temsildeki

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

vermiştir. İşte bak o Nakkaş-ı Ezelî, herbir asrı bir model yaparak mu'cizât-ı kudreti ile murassa, taze bir âlemi ona giydiriyor. Herbir seneyi bir mikyas ederek, hâvârik-ı rahmetiyle Mûsanna, taze bir kâinatı o kamete göre dikeyyor. Herbir günü bir satır yaparak dekaik-i hikmetiyle müzeyyen, mücedded mevcûdâtı onda yazıyor. Hem o Kadîr-i Mutlak, herbir asrı, herbir seneyi, herbir günü bir model yaptığı gibi, rûy-i zemini, herbir dağ ve sahrayı, bağ ve bostanı, herbir ağacı birer model yapmıştır. Vakit-bevakit, taze taze birer kâinatı zeminde kuruyor, birer yeni dünyayı icad ediyor. Birer âlemi alıp da diğer muntâzam bir âlemi getiriyor. Mevsim be-mevsim her bağ ve bostanda taze taze mu'cizât-ı kudretini ve hedâya-yı rahmetini gösterir. Yeni birer kitab-ı hikmet-nümâ yazıyor. Taze taze birer matbaha-i rahmetini kuruyor. Mücedded bir hulle-i san'at-nümâ giydiriyor. Her bahar-

sh: » (S: 205)

da, herbir ağaca sündüs-misâl taze bir çarşaf giydiriyor. Lü'lü-misâl yeni bir murassaatla süslendiriyor. Yıldız-misâl rahmet hediyeleriyle ellerini dolduruyor. İşte şu işleri nihayet hüsn-ü san'at ve Kemâl-i intizâm ile yapan ve şu birbiri arkasında gelen ve zaman ipine takılan seyyar âlemleri, nihayet hikmet ve inâyet ve Kemâl-i kudret ve san'at ile değiştiren Zât; elbette gâyet Kadîr ve Hakîm'dir. Nihayet derecede Basîr ve Alîm'dir. Tesadüf onun işine karışamaz. İşte o Zât-ı Zülcelâl'dir ki, şöyle ferman ediyor:

□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

□□□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□

deyip, hem Kemâl-i kudretini ilân, hem kudretine nisbeten Haşir ve Kıyâmet gâyet sehl ve külfetsiz olduğunu Beyân ediyor. Emr-i tekvinîsi, kudret ve iradeyi tâzammun ettiğini ve bütün eşya, evâmirine gâyet müsahhar ve münkad olduklarını ve mübaşeretsiz, muâlecesiz halkettiği için icadındaki sühulet-i mutlakayı ifade için, sırf bir emirle işler yaptığını, Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyân ile ferman ediyor.

Hasıl-ı kelâm: Bir kısım âyetler eşyada hususan bidâyet-i icadında gâyet derecede hüsn-ü san'atı ve nihayet derecede kemâl-i hikmeti ilân ediyor. Diğer kısmı; eşyada, hususan tekrar icadında ve iadesinde gâyet derecede sühulet ve sür'atini nihayet derecede inkıyad ve külfetsizliğini Beyân eder.

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

sh: » (S: 208)

Ekber" bir basamak-ı mi'racyeyi kat'ına işarettir. İşte şu hakikat-ı salâttan mânânen veya niyeten veya tasavvuren veya hayalen bir gölgesine, bir şuaına mazhariyet dahi, büyük bir saadettir. İşte Hacda pek kesretli "Allahü Ekber" denilmesi, şu sırdandır. Çünkü: Hacc-ı Şerif bil'asale herkes için bir mertebe-i külliyyede bir ubûdiyettir. Nasılki bir nefer, bayram gibi bir yevm-i mahsusta ferik dairesinde bir ferik gibi padişahın bayramına gider ve lütfuna mazhar olur. Öyle de: Bir Hacı, ne kadar ami de olsa, kat'-ı merâtib etmiş bir veli gibi umum aktar-ı arzın Rabb-ı Azîmi ünvanıyla Rabbine müteveccihdir. Bir ubûdiyet-i külliye ile müşerreftir. Elbette hac miftahıyla açılan merâtib-i külliye-i Rubûbiyet ve dürbünüyle nazarına görünen âfâk-ı âzamet-i Ulûhiyet ve şeâiriyle kalbine ve hayaline gittikçe genişlenen devâir-i ubûdiyet ve merâtib-i kibriyâ ve ufk-u tecelliyâtın verdiği hararet, hayret ve dehşet ve heybet-i Rubûbiyet "Allahü Ekber"

"Allahü Ekber" ile teskin edilebilir ve onunla o merâtib-i münkeşife-i meşhude veya mutasavvire ilân edilebilir. Hacdâ sonra şu mânâyı, ulvî ve küllî muhtelif derecelerde bayram namazında, yağmur namazında, husuf küsuf namazında, Cemâatle kılınan namazda bulunur. İşte şeair-i İslâmiyenin velev sünnet kabilinden dahi olsa ehemmiyeti şu sırdandır.

□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□□
□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□
□□□□□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□ □□□□□□ □□□□ □□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□
□□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□ □□□□□□

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -

* * *

sh: » (S: 209)

KÜÇÜK BİR ZEYL

Kadîr-i Alîm ve Sâni'-i Hakîm, kanuniyet şeklindeki âdâtının gösterdiği nizâm ve intizâmla, kudretini ve hikmetini ve hiçbir tesadûf işine karışmadığını izhar ettiği gibi; şuzûzat-ı kanuniye ile, âdetinin hârikalarıyla, tegayyûrat-ı sûriye ile, teşahhusatın ihtilâfâtıyla, zuhur ve nüzul zamanının tebeddülüyle meşietini, iradetini, fâil-i muhtar olduğunu ve ihtiyarını ve hiçbir kayıd altında olmadığını izhar edip yeknesak perdesini yırtarak ve herşey, her anda, her şe'nde, her şeyinde Ona muhtaç ve Rubûbiyyetine münkad olduğunu i'lâm etmekle gafleti dağıtıp, ins ve cinnin nazarlarını esbabdan Müsebbib-ül esbâb'a çevirir. Kur'anın Beyânâtı şu esâsa bakıyor.

Meselâ: Ekser yerlerde bir kısım meyvedâr ağaçlar bir sene meyve verir, yâni rahmet hazinesinden ellerine verilir, o da verir. Öbür sene, bütün esbâb-ı zâhiriyye hâzırken meyveyi alıp vermiyor. Hem meselâ: Sâir umûr-u lâzıme muhalif olarak yağmurun evkat-ı nüzûlü o kadar mütehavvildir ki, mugâyyebat-ı hamsede dâhil olmuştur. Çünkü: Vücudda en mühim mevki, hayat ve rahmetindir. Yağmur ise, menşe-i hayat ve mahz-ı rahmet olduğu için elbette o âb-ı hayat, o mâ-i rahmet, gaflet veren ve hicab olan yeknesak kaidesine girmeyecek, belki doğrudan doğruya Cenâb-ı Mün'im-i Muhyî ve Rahman ve Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl perdesiz, elinde tutacak; tâ her vakit dua ve şükür kapılarını açık bırakacak. Hem meselâ: Rızık vermek ve muayyen bir sîma vermek, birer ihsân-ı mahsus eseri gibi ummadığı tarzda olması; ne kadar güzel bir Sûrette meşîet ve ihtiyar-ı Rabbâniyyeyi gösteriyor. Daha tasrîf-i hava ve teshîr-i sehab gibi Şuûnat-ı İlâhiyeyi bunlara kıyas et...

* * *

16. SÖZ

Ahmet Türkan tarafından yazıldı
Pazartesi, 06 Mayıs 2024 21:06 -
